

การศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์
สถาบันพระบรมราชชนก และความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการ
พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

A Study of Readiness to Open Graduate Program of Faculty of Nursing,
Praboromajchanok Institute and Needs for Further Study
at the Nursing Graduate Level of Professional Nurses

พนารัตน์ วิสวาทพนิมิต¹ ขวัญตา บุญวาส¹ จิราพร วรวงศ์² พเยาว์ พงษ์ศักดิ์ชาติ³ จุฬารัตน์ ห้าวหาญ⁴

Panarut Wisawatapnimit¹ Kwanta Boonvas¹ Chiraporn Worawong² Payao Pongsakchart³ Chularat Howham⁴

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพมหานคร, ²วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุดรธานี,

³วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี นครพนม, ⁴วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี สุรินทร์,

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

¹Boromarajonani College of Nursing, Bangkok, ²Boromarajonani College of Nursing Udonthani,

³Boromarajonani College of Nursing, Nopparat Vajira, ⁴Boromarajonani College of Nursing, Surin,

Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

Corresponding author: Panarut Wisawatapnimit Email: panarut.w@bcn.ac.th

Received: August 9, 2021 Revised: October 7, 2021 Accepted: October 30, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลมีความสำคัญต่อพยาบาลวิชาชีพในการคงอยู่ในงานและการเพิ่มสมรรถนะ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการศึกษาในประเด็นนี้น้อย การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 30 คน และศิษย์เก่า จำนวน 1,216 คน เก็บรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์โดยใช้แบบสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า วิทยาลัยพยาบาล สถาบันพระบรมราชชนก มีความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล โดยมีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกจำนวน 313 คน ค่าเฉลี่ยจำนวนผลงานวิชาการในรอบ 5 ปี เท่ากับ 4.65 เรื่องต่อคน และมีความพร้อมด้านทรัพยากรการเรียนรู้จำนวน 17 แห่ง กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล (ร้อยละ 43.00) ต้องการศึกษาด้านสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด (ร้อยละ 41.30) ศึกษาแผน ก แบบ ก2 (ร้อยละ 79.50) และเรียนวันเสาร์และอาทิตย์ (ร้อยละ 57.60) ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาพยาบาลควรจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเตรียมความพร้อมด้านอาจารย์และทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาวิชาชีพต่อไป

คำสำคัญ: ความต้องการศึกษาต่อ; ความพร้อมในการเปิดหลักสูตร; บัณฑิตศึกษา; พยาบาลวิชาชีพ

A Study of Readiness to Open Graduate Program of Faculty of Nursing, Praboromajchanok Institute and Needs for Further Study at the Nursing Graduate Level of Professional Nurses

Panarut Wisawatapnimit¹ Kwanta Boonvas¹ Chiraporn Worawong² Payao Pongsakchart³ Chularat Howharn⁴

¹Boromarajonani College of Nursing, Bangkok, ²Boromarajonani College of Nursing Udonthani,

³Boromarajonani College of Nursing, Nopparat Vajira, ⁴Boromarajonani College of Nursing, Surin,

Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

Corresponding author: Panarut Wisawatapnimit Email: panarut.w@bcn.ac.th

Received: August 9, 2021 **Revised:** October 7, 2021 **Accepted:** October 30, 2021

Abstract

Further studies in nursing are important to retain professional nurses and enhance their skills. The literature search revealed that there are not many studies on this phenomenon. The aim of this survey was to investigate the readiness to open graduate programs in the Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute and the need for further studies in nursing at graduate level. The sample consisted of 30 directors and 1,216 nurses who are alumni of the nursing schools. Data were collected using online surveys and analyzed using descriptive statistics. The results showed that the nursing schools within the faculty of nursing under Praboromarajchanok Institute were willing to open graduate programs in nursing. There were 313 faculty members with doctoral degrees. The average number of academic papers in the last 5 years is 4.65 articles per person. Seventeen nursing schools also had readiness to provide learning resources. The sample was ready to pursue further studies in nursing (43.00%). The majority of the sample wanted to study in adult and geriatric nursing (41.30%), in ordinary graduate study programs (79.50%), and on weekend (57.60%). Nursing education institutes should provide graduate programs that meet the needs of learners and provide adequate faculty members as well as learning resources to enhance the competencies and desirable attributes of the learners. This will lead to good nursing outcomes for the population.

Keywords: needs for further study; readiness to open graduate program; graduate program; professional nurse

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตความต้องการระบบสุขภาพมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น การเกิดโรคติดต่อ โรคระบาด โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำและโรคเรื้อรังที่ซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทางการแพทย์ รวมทั้ง การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการสาธารณสุข การขยายบริการสุขภาพไปยังพื้นที่ห่างไกล การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน และการดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้าย ทำให้ระบบสุขภาพต้องการพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการพยาบาลในขั้นสูงที่จะสามารถดูแลผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความปลอดภัยและมีผลลัพธ์การพยาบาลที่ดี พยาบาลวิชาชีพเป็นกำลังคนทางด้านสุขภาพที่มีความสำคัญต่อระบบสุขภาพ แต่ประเทศไทยยังคงมีปัญหาการขาดแคลนและการกระจายของพยาบาลวิชาชีพอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลจากการไม่สามารถธำรงรักษาพยาบาลวิชาชีพให้อยู่ในระบบของรัฐได้ จากการศึกษาของ กฤษดา แสงดี³ พบว่า หน่วยบริการสุขภาพในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีกำลังคนพยาบาลวิชาชีพครองรับเพียงร้อยละ 71.84 ทั้งนี้ ความไม่ก้าวหน้าในวิชาชีพและการขาดโอกาสในการศึกษาต่อทางการพยาบาลในระดับที่สูงขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจลาออกจากงานของพยาบาล³ และมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงานโดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพอายุระหว่าง 31–40 ปี ซึ่งเป็นเจนเนอเรชั่นวัยและเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล⁴ นอกจากนี้ การพัฒนาทางวิชาชีพ และการเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้นก็มีความสำคัญต่อการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพ การเลื่อนระดับของพยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องจัดทำผลงานวิชาการเพื่อพัฒนางานทางการพยาบาลในตำแหน่ง⁶ ดังนั้น การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาช่วยพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย⁷ เพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและใช้ในการเลื่อนตำแหน่งได้ รวมทั้งช่วยธำรงรักษาพยาบาลวิชาชีพให้อยู่ในระบบสุขภาพ³ และเพิ่มสมรรถนะของการปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเฉพาะกลุ่มที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีคุณภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาสูง⁸ แต่มีอัตราการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยพยาบาลวิชาชีพที่ประสบการทำงานไม่เกิน 10 ปีมีจำนวนการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น⁹ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ยังไม่ตอบสนองความต้องการในการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ หรือมีข้อจำกัดในการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างไรก็ตาม การศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ที่ผ่านมายังมีจำนวนน้อยและทำการศึกษาเกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร^{8,10} ทั้งนี้ พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวน 2 ใน 3 ของประเทศ ปฏิบัติงานนอกเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 96.6¹¹ อาจมีความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมทั้งในบริบทของกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ในประเทศไทย การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการศึกษาพยาบาลต้องดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์⁷ ที่กำหนดโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และสภาการพยาบาล ทั้งทางด้านการกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา คณาจารย์ ทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งหลักสูตรการจัดการศึกษาและการประเมินผล โดยต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น สถาบันการศึกษาพยาบาลที่ต้องการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะคุณสมบัติของอาจารย์ และทรัพยากรการเรียนรู้ของสถาบันก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและเปิดสอน

สถาบันพระบรมราชชนก มีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดจำนวน 30 แห่งทั่วประเทศ และเป็นกำลังหลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาลระดับปริญญาตรีประมาณร้อยละ 40 ของประเทศ จากการศึกษาของ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย, ทรเนตร อาร์โสมณพิเชฐ, สิริฉันท์ สติกรกุล เตชะพาพงษ์ และอรุณี หงส์ศิริวัฒน์¹² ในปีพ.ศ. 2556 พบว่า สถาบันพระบรมราชชนก มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านสถานที่ อุปกรณ์ การเรียนการสอน อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกและมีศักยภาพสูง มีแหล่งฝึกที่มีคุณภาพ และมีความร่วมมือกับหน่วยงาน

ภายนอกทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างดี จึงได้เสนอแนะให้สถาบันพระบรมราชชนก จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 4 สาขา ได้แก่ การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลเวชปฏิบัติหรือการพยาบาลชุมชน และการบริหารการพยาบาล แต่ในขณะนั้น สถาบันพระบรมราชชนก ยังมีข้อจำกัดในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากไม่มีพระราชบัญญัติของสถาบัน

ในปี พ.ศ. 2562 สถาบันพระบรมราชชนก ได้รับพระราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562¹³ ส่งผลให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตร ถึงระดับปริญญาเอกได้ จึงวางแผนที่จะผลิตบัณฑิตพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะสูงตามที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์¹⁴ สามารถปฏิบัติการพยาบาลตอบสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขทางด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ด้านการบริการ และด้านบุคลากรที่เน้นการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางคลินิกและการดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิ รวมทั้งการดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีความซับซ้อนเฉพาะกลุ่ม เพื่อตอบสนองแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพตามบริบทของพื้นที่¹⁵ คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพและผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งผลการวิจัยจะนำมาสู่การกำหนดทิศทางการดำเนินการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เพื่อให้สามารถผลิตมหาบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีสมรรถนะตามความต้องการของระบบสุขภาพที่ซับซ้อน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558¹⁶ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560¹⁷ และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พ.ศ. 2560¹⁷ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้เกณฑ์เกี่ยวกับจำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรของหลักสูตรระดับปริญญาโท รวมทั้งทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ สาขาวิชา และแผนการศึกษา เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุผลในการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้อำนวยการหรือผู้แทน วิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 คน

กลุ่มที่ 2 คิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในช่วงประมาณ 20 ปี คือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ถึง 2562 มีจำนวนประมาณ 53,300 คน² คณะผู้วิจัยกำหนดประชากรที่สำเร็จการศึกษาในระยะ 20 ปี จากการศึกษาของ บุญช่วย ศิลาม่อม และคณะ⁴ ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) คือ พยาบาลวิชาชีพที่เกิดระหว่างปีพ.ศ. 2523–2543 จะให้ความสำคัญกับโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งการศึกษาต่อ ซึ่งพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มนี้จบการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2543 ถึง 2562 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie และ Morgan¹⁸ เมื่อประชากรมีขนาดใหญ่ได้เท่ากับ 1,060 คน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenient sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เป็นคิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ในปีการศึกษา 2543 ถึง 2562
2. เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และปัจจุบันปฏิบัติงานพยาบาลในสถานบริการสุขภาพ หรือวิทยาลัยพยาบาลทุกสังกัดทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ไม่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาต่อหรือสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล
4. ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ

เกณฑ์การคัดออก คือ กลุ่มตัวอย่างไม่ตอบข้อคำถามในแบบสำรวจเป็นจำนวนมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เป็นแบบสำรวจที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีทั้งแบบเลือกตอบและปลายเปิด มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อวิทยาลัย ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสำรวจ คุณวุฒิของอาจารย์ในระดับปริญญาเอกที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยในปัจจุบัน ความพร้อมของทรัพยากรการเรียนรู้ ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล และข้อเสนอแนะอื่น ๆ แบบสำรวจนี้ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) ด้านความสอดคล้องของเนื้อหาเท่ากับ 1.0 และความชัดเจนของภาษา เท่ากับ 1.0

2. แบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นแบบสำรวจทางออนไลน์ที่สร้างโดยใช้ Google form ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีพ.ศ.ที่สำเร็จการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สถานที่ตั้งของหน่วยงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงานพยาบาล ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำวิจัย ส่วนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 8 ข้อ ซึ่งสามารถตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก ประกอบด้วย สาขาที่ต้องการศึกษาต่อ เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อ การจัดการเรียนการสอน เหตุผลในการเลือกสถาบันการศึกษาพยาบาลในการศึกษาต่อ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดในการศึกษาต่อทางการพยาบาล ความพร้อมในการศึกษาต่อ สมรรถนะที่คาดหวัง และความสนใจในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก แบบสำรวจนี้ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index: CVI) ด้านความสอดคล้องของเนื้อหา เท่ากับ 1.0 และความชัดเจนของภาษา เท่ากับ .99

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพมหานคร เลขที่ COA. No. BCNB-2563-08 วันที่ 29 กรกฎาคม 2563 ทั้งนี้ มีการพิทักษ์สิทธิ์ของอาสาสมัครวิจัยในทุกขั้นตอนของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เมื่อโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร แล้ว คณะผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2564

2. สำนวความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก โดยคณะผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 30 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งส่งลิงค์และ QR code ของการเข้าถึงไฟล์แบบสำรวจดังกล่าว ใช้เวลาในการตอบแบบสำรวจประมาณ 60 นาที และส่งไฟล์กลับมาให้คณะผู้วิจัยทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ภายใน 2 สัปดาห์ ทั้งนี้ วิทยาลัยพยาบาลจำนวน 30 แห่งตอบแบบสำรวจและส่งคืนมาที่คณะผู้วิจัย คิดเป็นร้อยละ 100

3. สำนวความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยคณะผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 30 แห่ง รวมทั้งลิงค์และ QR code ในการตอบแบบสำรวจทางออนไลน์โดยใช้ Google form ทั้งนี้ ขอความร่วมมือจากงานศิษย์เก่าสัมพันธ์หรืองานที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าของวิทยาลัยพยาบาลในการติดต่อประสานงานกับศิษย์เก่าของวิทยาลัยพยาบาลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจ ซึ่งใช้เวลาในการตอบประมาณ 15–20 นาที ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนทั้งหมด 1,304 คน มีการคัดผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ตอบแบบสอบถามจำนวนมากออก 88 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวน 1,216 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ในส่วนที่เป็นการเลือกตอบ และแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ในส่วนที่เป็นการตอบแบบปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

ผลการวิจัย พบว่า วิทยาลัยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง มีอาจารย์ในระดับปริญญาเอกที่ปฏิบัติงานจำนวน 313 คน ทุกคนมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ขั้นหนึ่งที่ยังไม่หมดอายุ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 79.87 สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกสาขาพยาบาลศาสตร์จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 53.99 สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกในช่วงปีพ.ศ. 2553– 2563 จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 สาขาความเชี่ยวชาญของอาจารย์สูงสุด 5 อันดับแรก คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และหรือการพยาบาลผู้สูงอายุ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 35.78 การพยาบาลอนามัยชุมชนและการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 สาขาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 13.74 สาขาการพยาบาลจิตเวชและ

สุขภาพจิต จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42 และสาขาการพยาบาลเด็ก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 25 ถึง 30 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 มีผลงานวิชาการในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2560–2564) เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ จำนวน 141 เรื่อง ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยกลุ่ม 1 จำนวน 835 เรื่อง และกลุ่ม 2 จำนวน 381 เรื่อง เมื่อพิจารณาข้อมูลรายบุคคล พบว่า ค่าเฉลี่ยของการเผยแพร่ผลงานวิชาการในรอบ 5 ปี เท่ากับ 4.65 เรื่องต่อคน ($SD=4.95$, $min=0$, $max=51$)

วิทยาลัยพยาบาลมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรการเรียนรู้ทุกด้านสำหรับการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.66 เมื่อพิจารณาทรัพยากรการเรียนรู้รายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่วิทยาลัยมีคอมพิวเตอร์จำนวนที่เพียงพอ และทันสมัยสำหรับผู้เรียนทุกคน เพื่อการค้นคว้าโดยเฉพาะ จำนวน 25 วิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 83.30 รองลงมาคือ มีฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ วารสารทางวิทยาศาสตร์สุขภาพและการพยาบาล และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์วิทยานิพนธ์ ทั้งในและต่างประเทศที่เพียงพอ และสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา รวมทั้งมีแหล่งฝึกวิชาปฏิบัติการพยาบาลสำหรับผู้เรียนปริญญาโทตรงตามสาขาวิชา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีจำนวนผู้ป่วย/ผู้รับบริการเพียงพอสำหรับการฝึกปฏิบัติ จำนวน 23 วิทยาลัย คิดเป็น 76.70 สำหรับทรัพยากรที่มีความไม่พร้อมมากที่สุด คือ มีห้องทำงานหรือห้องศึกษาสำหรับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา จำนวน 11 วิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 36.70

วิทยาลัยพยาบาลจำนวน 19 แห่ง จากจำนวน 30 แห่ง ประเมินตนเองว่ามีความพร้อมในการเปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ภายในปีพ.ศ. 2570 โดยสาขาที่มีจำนวนวิทยาลัยพยาบาลที่มีความพร้อมในการเปิดสอนมากที่สุด คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจำนวน 17 แห่ง รองลงมา คือ สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน จำนวน 9 แห่ง สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต จำนวน 4 แห่ง สาขาการพยาบาลเด็ก จำนวน 3 แห่ง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติผู้สูงอายุ จำนวน 2 แห่ง สาขาการผดุงครรภ์ จำนวน 2 แห่ง และสาขาการบริหารทางการพยาบาล/การจัดการทางการพยาบาล จำนวน 1 แห่ง

ทั้งนี้ วิทยาลัยพยาบาลให้ข้อเสนอแนะคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ทั้งทางด้านคุณวุฒิการศึกษา การทำผลงานวิชาการ และสมรรถนะของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้มีคุณวุฒิตรงตามเกณฑ์มาตรฐานของการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

2. ความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,038 คน คิดเป็นร้อยละ 85.40 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในปีพ.ศ. 2558–2563 จำนวน 840 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10 ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 1,079 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80 ในจำนวนนี้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จำนวน 433 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 สถานที่ปฏิบัติงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ประสบการณ์การทำงานพยาบาลน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 803 คน คิดเป็นร้อยละ 66.04 ตำแหน่งพยาบาลระดับปฏิบัติการ จำนวน 770 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในขณะเรียนพยาบาลระดับปริญญาตรี จำนวน 960 คน คิดเป็น 78.90

สาขาที่ต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลมากที่สุดคือ การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ รองลงมา คือ การพยาบาลผู้ใหญ่ และการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุด คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ทางการพยาบาล จำนวน 1,138 คน คิดเป็นร้อยละ 94.20 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สาขาและเหตุผลที่ต้องการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ (n=1,216 คน)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สาขาที่ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	502	41.30
การพยาบาลผู้ใหญ่	437	35.90
การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน	426	35.00
การบริหารทางการพยาบาล/การจัดการทางการพยาบาล	416	34.20
การพยาบาลด้านการให้ยาระงับความรู้สึก	390	32.10
การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต	338	27.80
การพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ	297	24.40
การพยาบาลผู้สูงอายุ	296	24.30
การพยาบาลเด็ก	279	22.90
การพยาบาลเวชปฏิบัติผู้สูงอายุ	272	22.40
การพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย	233	19.20
การผดุงครรภ์	229	18.80
อื่น ๆ	60	4.90
เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพิ่มความรู้และประสบการณ์ทางการพยาบาล	1,138	94.20
เพิ่มคุณวุฒิการศึกษา	1,004	82.60
เลื่อนขั้นเงินเดือน/เลื่อนตำแหน่ง	693	57.00
เครือข่ายในการทำงานพยาบาล	547	45.00
ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้ร่วมงาน	440	36.20
เป็นความต้องการของหน่วยงาน	398	32.70
ต้องการเปลี่ยนจากการทำงานพยาบาลในโรงพยาบาล/สถานบริการสุขภาพเป็นอาจารย์พยาบาล	367	30.20
เปลี่ยนตำแหน่งงานในหน่วยงาน	49	4.20
อื่น ๆ	47	3.90

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการศึกษาแผน ก แบบ ก2 จำนวน 967 คน คิดเป็นร้อยละ 79.50 เรียนแบบไม่เต็มเวลา (Part-time) จำนวน 694 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 เรียนในวันเสาร์และอาทิตย์ (เวลาปกติ) จำนวน 700 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 จัดการเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร จำนวน 1,118 คน คิดเป็นร้อยละ 91.90 การเรียนการสอนภาคทฤษฎีจัดการเรียนแบบผสมผสานทั้งในชั้นเรียนและออนไลน์ จำนวน 901 คน คิดเป็นร้อยละ 74.10 เรียนหลักสูตรภาษาไทย จำนวน 905 คน คิดเป็นร้อยละ 74.40

การสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า หน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาเต็มจำนวน โดยตอบจำนวน 717 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 ลาศึกษาต่อเต็มเวลาได้จำนวน 802 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00

ความพร้อมในการศึกษาต่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล จำนวน 523 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 โดยวางแผนจะศึกษาต่อภายใน 2 ปีจำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 เหตุผลในการเลือกสถาบันการศึกษาพยาบาลในการศึกษาต่อสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ค่าเรียนสมเหตุผล จำนวน 1,066 คน คิดเป็นร้อยละ 87.70 มีความสะดวกในการเดินทาง จำนวน 1,040 คน คิดเป็นร้อยละ 85.50 และมีอาจารย์ที่มีคุณภาพ จำนวน 1,026 คน คิดเป็นร้อยละ 84.40 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างสนใจสมัครเข้าเรียนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 545 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 คน โดยเหตุผลที่สำคัญคือ ต้องการเพิ่มระดับความรู้ คุณวุฒิ และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เป็นศิษย์เก่าทำให้มีความไว้วางใจจึงต้องการศึกษาต่อในสถาบันที่จบการศึกษา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 และความสะดวกในการเดินทาง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 สำหรับ สมรรถนะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดหวังเมื่อสำเร็จการศึกษา คือ มีความรู้ทางการพยาบาลขั้นสูงตามสาขาที่เลือกเรียน จำนวน 1,099 คน คิดเป็นร้อยละ 90.40 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล (n=1,216 คน)

สมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ทางการพยาบาลขั้นสูงตามสาขาที่เลือกเรียน	1,099	90.40
มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ	1,081	88.90
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ	1,074	88.30
มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงตามสาขาที่เลือกเรียน	1,035	85.10
มีทักษะการสอน/ให้ความรู้แก่ผู้รับบริการหรือผู้ร่วมงาน	1,005	82.60
มีทักษะการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการหรือผู้ร่วมงาน	1,003	82.50
มีภาวะผู้นำ	1,003	82.50
มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงให้กับผู้รับบริการที่มีปัญหาซับซ้อนเฉพาะกลุ่มตามสาขาที่เลือกเรียน	999	82.20
มีคุณธรรมและจริยธรรม	982	80.80
มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมกับสหวิชาชีพ	980	80.60
มีความสามารถในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้	953	78.40
มีความสามารถในการทำวิจัยทางการพยาบาล	921	75.70
มีความสามารถในการตัดสินใจประเด็นเชิงจริยธรรม	913	75.10
มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการจัดการสารสนเทศ	898	73.80
อื่น ๆ	121	10.00

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาคุณสมบัติของอาจารย์และผลงานวิชาการในภาพรวมตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558¹⁶ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560⁷ และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอกและการผดุงครรภ์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พ.ศ. 2560¹⁷ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก สามารถเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลได้ เนื่องจากมีอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนมาก (จำนวน 313 คน) โดยสำเร็จการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 166 คน และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาทางการพยาบาลในสาขาหลัก รวมทั้งมีการผลิตผลงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเนื่องจากค่าเฉลี่ยของการเผยแพร่ผลงานวิชาการในรอบ 5 ปี เท่ากับ 4.65 เรื่อง ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มีอาจารย์ที่มีคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์⁷ ตัวอย่างเช่น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีจำนวนอย่างน้อย 3 คน มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง หรือการพยาบาลชั้นหนึ่งที่เป็นปัจจุบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกสาขาพยาบาลศาสตร์หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตัวเอง⁷ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีแผนในการพัฒนาอาจารย์ให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนเวลาและทุนการศึกษาตามระเบียบของข้าราชการพลเรือนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้ง มีการให้ทุนรัฐบาลตามความต้องการของสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อไปศึกษาระดับปริญญาโท-เอก หรือปริญญาเอก ณ ต่างประเทศ ตามระเบียบ กพ. ว่าด้วยทุนรัฐบาล พ.ศ. 2535¹⁹ โดยต้องศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับงานหรือมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และผู้ได้รับทุนนี้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับทุนต้องกลับมาปฏิบัติราชการ ณ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ทำให้อาจารย์ของสถาบันพระบรมราชชนก มีโอกาสและคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาพยาบาลศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ การประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการรับรองสถาบันการศึกษาพยาบาลของสภาการพยาบาล²⁰ ที่กำหนดให้ผลงานวิชาการของอาจารย์เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญ ทำให้วิทยาลัยสนับสนุนการทำผลงานวิชาการของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม มีอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ยังไม่ทำผลงานวิชาการหรือทำผลงานวิชาน้อยไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จำนวน 115 คน (ร้อยละ 36.74) ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า อาจารย์มีภาระงานสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นจำนวนมาก อาจารย์จึงไม่มีเวลาในการทำผลงานวิชาการ ประกอบกับสถาบันพระบรมราชชนก ไม่ได้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย และมุ่งเน้นผลิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นหลัก สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตใจ เวชประสิทธิ์, วงจันทร์ เพชรพิเชษฐเชียร, สุภาพร วรรณสันทัด, เขียวรัตน์ มัชฌิม และ ยาใจ ลิทธิมงคล²¹ ที่พบว่า ปัจจัยอุปสรรคของการผลิตผลงานวิชาการของอาจารย์พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก คือ การไม่มีเวลา และการขาดสิ่งสนับสนุนจากหน่วยงาน และการขาดการสร้างแรงจูงใจจากหน่วยงาน ดังนั้น การสนับสนุนให้อาจารย์มีการทำผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่องและตรงตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นความท้าทายของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ในการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.66 ระบุว่า มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์⁷ เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลให้ความสำคัญกับการจัดเรียนการสอนภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริง จึงมีแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ

ที่เพียงพอ และเน้นการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษาพยาบาลประกอบกับสถานการณ์โควิด 19 การจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากการเรียนในชั้นเรียนเป็นรูปแบบออนไลน์ ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลจึงให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการศึกษา คอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูล สอดคล้องกับการศึกษาของ สืบพงษ์ ปราบใหญ่, ยศระวี วายทองคำ และ รุ่งรัตนา เจริญจิตต์²² ที่พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถาบันการศึกษาต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่เข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา นอกจากนี้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาและการรับรองสถาบันการศึกษา²⁰ อีกด้วย ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับความเพียงพอและความพร้อมใช้ของทรัพยากรการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักศึกษามีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และมีการเรียนที่กว้างและลึกกว่าหลักสูตรระดับปริญญาตรี ได้แก่ ฐานข้อมูลทางการพยาบาล โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความพร้อมของคณาจารย์ ทรัพยากรการเรียนรู้ และสาขาวิชาที่เป็นความต้องการในการศึกษาต่อของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ควรเริ่มดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและเปิดสอนในระยะแรกจำนวน 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน เนื่องจาก มีวิทยาลัยพยาบาลจำนวน 17 แห่งประเมินตนเองว่ามีความพร้อมในการเปิดสอนสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และจำนวน 9 แห่งในการเปิดสอนสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน และมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญใน 2 สาขานี้มากที่สุด (ร้อยละ 35.78 และ 23.64 ตามลำดับ) รวมทั้งยังสอดคล้องกับสาขาที่กลุ่มตัวอย่างความต้องการศึกษาต่อ โดยระบุว่าต้องการศึกษาต่อในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด (ร้อยละ 41.30) รองลงมา คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ (ร้อยละ 35.90) และสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน (ร้อยละ 35.00) โดยเหตุผลของการศึกษาต่อ คือ ต้องการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ทางการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา จารุวรรณ และคณะ¹⁰ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานบริการสาธารณสุขสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งระดับตติยภูมิ ตติยภูมิ และปฐมภูมิ (ร้อยละ 35.60, 32.20 และ 21.00 ตามลำดับ) จึงต้องการพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของระบบสุขภาพและนโยบายของต้นสังกัด ที่มุ่งเน้นดูแลตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยการดูแลผู้ป่วยเฉพาะโรคที่มีความซับซ้อน ได้แก่ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคไต เป็นต้น รวมทั้งการดูแลผู้สูงอายุและการดูแลระดับปฐมภูมิตามนโยบายความเป็นเลิศทางด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และด้านการบริการสุขภาพ¹⁵ สำหรับสาขาอื่นๆ ที่เป็ความต้องการในการศึกษาต่อ ควรวางแผนการเตรียมความพร้อมและพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล จำนวน 523 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 โดยวางแผนจะศึกษาต่อภายใน 2 ปีจำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80 อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ถึง 10 ปี จำนวน 955 คน คิดเป็นร้อยละ 78.54 ซึ่งเป็นกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย ที่ให้ความสำคัญกับโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ⁴ สอดคล้องกับ การศึกษาของ ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง และคณะ⁹ ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 10 ปีมีจำนวนการศึกษาต่อมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ควรเร่งดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความพร้อมและตรงกับความต้องการ รวมทั้งวางแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาให้กับ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตน้อยกว่า 10 ปี และผู้ใช้บัณฑิต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการศึกษาแผน ก แบบ ก2 คือ มีการทำวิทยานิพนธ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา จารุวรรณ และคณะ¹⁰ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ แผน ก แบบ ก2

เน้นการพัฒนาหาบัณฑิตให้มีสมรรถนะในการทำวิจัยทางคลินิก เพื่อปรับปรุงคุณภาพพยาบาลทางคลินิก และสามารถเขียนและเผยแพร่บทความทางวิชาการทางคลินิกได้ สอดคล้องกับสมรรถนะด้านวิชาการและวิจัยของพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด²³ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการเรียนแผน ก แบบ ก2 เนื่องจากมีการทำวิทยานิพนธ์ภายใต้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มสมรรถนะในการทำวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและใช้เป็นผลงานในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น⁶ อีกด้วย ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ควรมีแผนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความสามารถในการเป็นอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่สอนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเป็นหลักทำให้ขาดประสบการณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการเรียนในวันเสาร์อาทิตย์ (เวลาปกติ) และเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตร สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา จารุวรรณ และคณะ¹⁰ เหตุผลในการเลือกสถาบันการศึกษาพยาบาลในการศึกษาต่อสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ค่าเรียนสมเหตุสมผล มีความสะดวกในการเดินทาง และมีอาจารย์ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า ต้องการเรียนแบบไม่เต็มเวลา และพบว่า ประมาณ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าสามารถลาศึกษาต่อได้ในบางช่วงเวลา หรือต้องการแลกเวรเรียนโดยไม่ลาศึกษาต่อ ดังนั้น ปัจจัยด้านค่าเรียน และการเดินทางจึงมีความสำคัญในการพิจารณาสถาบันการศึกษา ประกอบกับ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศ พ.ศ. 2552²⁴ สนับสนุนด้านเวลาในการลาศึกษาต่อ แต่มีข้อจำกัดในการสนับสนุนค่าลงทะเบียนเรียน และค่าใช้จ่ายในการลาศึกษาต่อ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านอาจารย์ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของศศิธร บุณย์เจริญ²⁵ จากเหตุผลในการเลือกสถาบันการศึกษา อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.80 สนใจสมัครเข้าเรียนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เนื่องจาก มีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดที่มีสถานที่ตั้งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ทำให้สะดวกต่อการเดินทางของผู้เรียน มีอาจารย์ที่มีคุณภาพ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน จึงมีความเชื่อถือและไว้วางใจ และเป็นศิษย์เก่าทำให้มีความไว้วางใจจึงต้องการศึกษาต่อในสถาบันที่จบการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิธร บุณย์เจริญ²⁵ ที่พบว่า ปัจจัยด้านความเชื่อของสถาบันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.54 จบการศึกษาน้อยกว่า 10 ปี ดังนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ อาจไม่สามารถอ้างอิงในกลุ่มประชากรที่จบการศึกษามากกว่า 10 ปี ได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลและการเตรียมความพร้อมของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก โดยทางด้านนโยบายควรมีการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายของชาติและกระทรวงสาธารณสุข ด้านหลักสูตรควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในสาขาที่เป็นความต้องการของผู้เรียนโดยใช้การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (outcome based education) เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพและนโยบายด้านสุขภาพ โดยสาขาที่ควรพัฒนาในระยะแรกคือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ด้านอาจารย์ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ให้มีความวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีสมรรถนะในการเป็นอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เร่งผลักดันและสนับสนุน

การผลิตและเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา และด้านการบริหาร การศึกษาควรจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานทั้งออนไลน์และออนไซต์ตามที่ผู้เรียนต้องการ มีการเตรียมทรัพยากร การเรียนรู้ให้ครบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวิทยาลัยพยาบาล ที่มีความพร้อมในการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศให้คุ้มค่า โดยเฉพาะอาจารย์ และสถานที่เรียน รวมทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ ควรวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรและจัดทำกลยุทธ์การตลาดแบบเชิงรุกโดยเฉพาะ ในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่เป็นศิษย์เก่าของวิทยาลัยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีน้อยกว่า 10 ปี และผู้ใช้บัณฑิตรวมทั้งส่งเสริมความภาคภูมิใจในสถาบันให้กับนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้เลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษากับคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพร้อมในการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาทางด้านอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านการบริหารการศึกษา สมรรถนะของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนุบำรุง การตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาล รวมทั้งปัจจัยสำเร็จในการศึกษาต่อ และการคงอยู่ในงานหลัง การสำเร็จการศึกษา เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพและการธำรงรักษาพยาบาลในระบบสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อ ผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดีของผู้รับบริการและสุขภาวะของประชาชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพมหานคร ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและสนับสนุนการ ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

References

1. National Health Development Plan Administration Committee No.12, Ministry of Public Health. National Health Development Plan No.12 (B.E.2560–2564) [internet].2016 [cited 2020 June 20] Available: file:///C:/Users/Default.DESKTOP-56A4U57/Downloads/แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ%20ฉบับที่ %2012%20(พ.ศ.%202560–2564)%20(1).pdf(in Thai).
2. Thailand Nursing and Midwifery Council and Office of the Higher Education Commission. Project to extend the period to increase production and develop education management Nursing Science Program (Academic Year 2018–2022) to Improve People's Health and Response to National Strategy Phase 1 (Academic Year 2018–2019) [internet]. 2018 [cited 2020 June 20] Available: <http://www.bpp.mua.go.th/main/news.html> (in Thai).
3. Sawaengdee K. Crisis of nursing shortage in health service facilities under Office of Permanent Secretary, Ministry of Public Health: Policy recommendations. Journal of Health Science 2017;26:456–68.
4. Boonchuay Silamom B, Deoisres W, Khumyu A. Factor influencing the retention of generation Y professional nurse at a hospital. Journal of Nursing and Health Care 2018;36(1):62–8. (in Thai).
5. Twigg D, McCullough K. Nurse retention: A review of strategies to create and enhance positive practice environments in clinical settings. Int J of Nurs Stud 2014;51:85–92.Doi:10.1016/j.ijnurstu. 2013.05.015.
6. Permanent Secretary Office, Ministry of Public Health. Criteria and method for evaluating persons for appointment to be a professional nurse at the professional level–senior professional level.[internet].2018 [cited 2020 June 20] Available: https://hr.moph.go.th/site/hr_moph/wp-content/uploads/2018/11/หลักเกณฑ์ พยาบาลวิชาชีพ-1.pdf (in Thai).

7. Notification of the Ministry of Education Re: Standards for Graduate Studies Level Bachelor of Nursing Science, B.E. 2560 [internet]. 2017[cited 2020 June 20] Available: [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/4_StandardDr%202560\(1\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/4_StandardDr%202560(1).pdf) (in Thai).
8. Sattawatcharawanij P, Daungkae T, Turner K. Needs for continued education of the registered nurses in Bangkok Metropolitan region. *Journal of Health Science Research* 2011;5(1):25–31.(in Thai).
9. Singthong T, Khiewyoo J, Thinkamrop B, Sawaengdee K, Theerawit T. Post graduated training among nurses in Thailand: A Thai nurse cohort study. *Journal of Health Science* 2017;26:426–37.(in Thai).
10. Charuwanno R, Wisanskoonwong P, Wongchanglor J, Wongareesawat C, Tipsancam N, Wongrostrai Y, et al. The need for further education in nursing among registered nurses in Bangkok Metropolitan. *Kuakarun Journal of Nursing* 2018;25(1):7–24.(in Thai).
11. Strategy and Planning Division, Ministry of Public Health. public health personnel information report for the year 2019 [internet]. 2020 [cited 2020 June 20] Available: https://bps.moph.go.th/new_bps/sites/default/files/HR_report2562.pdf (in Thai).
12. Polsaram P, Areesophonpichet S, Tachaphahapong SS, Hongsiriwat A. A study of the feasibility and guidelines for the provision of a master's degree program in nursing science, Praboromarajchanok Institute, 2010. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health* 2013;21(2):4–17.(in Thai).
13. The Praboromarajchanok Institute Act, B.E. 2562. Royal Thai Government Gazette, Volume 136, Section 43a (dated April 5, 2019). [internet].2020 [cited 2021 July 1] Available: https://bps.moph.go.th/new_bps/sites/default/files/HR_report2562.pdf (in Thai).
14. Notification Re: 20–Year National Strategy (B.E. 2561–2580). Royal Thai Government Gazette, Volume 135, Section 82a (dated 13 October 2018). [internet]. 2018 [cited 2021 September 15] Available: <https://drive.google.com/file/d/1XSBMp8OCsauJqECOB-XZLB91-cRrNsEV/view> (in Thai).
15. Office of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. 20–year National Strategic Plan on Public Health (2017–2036). [internet]. 2017 [cited 2020 June 20] Available: http://bps.moph.go.th/new_bps/sites/default/files/ebook%20MOPH%2020%20yrs_090161.pdf (in Thai).
16. Notification of the Ministry of Education Re: Standard Criteria for Graduate Programs, B.E. 2558 (2015), Royal Gazette Volume 132, Special Section 295 d (dated 13 November 2015) [internet]. 2015 [cited 2020 June 20] Available: http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/criterion58/criterion%20_m58.PDF (in Thai).
17. Regulations of the Thai Nursing and Midwifery Council on Approval of Vocational Education Programs in Nursing and Midwifery Master of Nursing Program, 2017. Royal Gazette Volume 134, Special Section 164 d (dated 16 June 2017) [internet]. 2017 [cited 2020 June 20] Available: [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/3_Rule2560\(4\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/3_Rule2560(4).pdf) (in Thai).
18. Phasunon P. Sample size determination according to the Krejcie and Morgan (1970) approach in quantitative research. *The Journal of Faculty of Applied Art* 2557;7(2):112–20.(in Thai).
19. Civil Service Commission Regulations, B.E. 2535 [internet]. 1992 [cited 2021 July 1] Available: <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php> (in Thai).
20. Thailand Nursing and Midwifery Council. Nursing and midwifery institutes' accreditation handbook for educational institutions with Bachelor of Nursing degree graduates, updated 2020. Bangkok: Golden Point;2020.

21. Vachprasit R, Ppetpichetchian W, Wannasuntad S, Matchim Y, Sitthimongkol Y. A survey of workforce distribution, workload, and performance outcomes of doctorally-prepared nurse faculty members in nursing institutions in Thailand. *Journal of Thailand Nursing and Midwifery Council* 2021;36(3):62-82.(in Thai).
22. Prabyai S, Waythongkhum Y, Jaroenjitt, R. Guidelines management for graduate studies in the 21st century. *Journal of MCU Nakhondhat* 2562;6(10):5324-43.(in Thai).
23. Notification of the Thailand Nursing and Midwifery Council Re: Core competencies of graduates with bachelor, master, and doctorate degrees in nursing science, Board Certified Training Program and obtaining a certificate demonstrating advanced nursing and midwifery specialized in nursing science [internet]. 2018 [cited 2020 July 1] Available: <https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf> (in Thai).
24. Regulations of the Ministry of Public Health on Leave for Domestic Education or Training, B.E. 2552 [internet].2009 [cited 2020 July 1] Available: <https://bkpho.moph.go.th/bungkanpho/uploads/media/201604221035026922.pdf> (in Thai).
25. Booncharoen S. Factors related to the decision for the masters degree program of Faculty of Public Health, Mahidol University. *Mahidol R2R e-Journal* [internet]. 2017[cited 2021 July 1] Available: <http://doi.org/10.14456/jmu.2017.27> (in Thai).